

1886

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztői iroda:

Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:

Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Az erdélyi collectiv gazdasági tárlat a budapesti országos kiállításon.

Az erdélyi gazdasági egyesület az országos kiállításra küldendő tárgyakról részletes jegyzéket adván ki, érdekesnek és tanulságosnak véljük annak ismertetését, különös tekintettel megyénkre.

A legérdekesebb kiállítási tárgyak egyikét az erdélyi gazdasági egyesülethez tartozó 15 megye „kultur atlasza” fogja képezni, mely 20 táblázatban a népesedési, gazdasági, földtani viszonyokat, a szántóföld, kert, rét, legelő, szőlő, erdő területeket, — a buza, rozs stb. termelési viszonyait, — a ló, marha, juh és sertésenyésztés terjedelmét fogja mutatni, és tervezőinek: gr. Schweinitz Gyulának és Gamauf Vilmos buzgó egyleti titkárnak méltó elismerést szerzend.

A gazdasági egyesület kiállítja továbbá az „erdélyi ősz almák” színezett képeit 24 festményen és kitűnő faju friss gyümölcsöket — almát és körtét.

Bámulatos gazdag kiállítással lesz képviselve báró Bánffy Ádám választói kertészete, melyhez hasonló aligha van az erdélyi részeken. Sajnáljuk, hogy megyénkben az egyetlen nagyobb kertészet, a marosújvári, mely az enyedi kiállításon derekasan kitett magáért, éppen semmi részt sem vesz a kiállításon.

Megyénk birtokosainak buzgalma kiválóan tünteti ki, hogy az erdélyrészi 133 kiállító között 60 alsófehérmegyei gazda 146 mutatvány gabona, főzélék, komló s takarmány-félék küldött. Hogy ez mily szép mennyiség, kitűnik abból, hogy a 697 mutatványból 326 esik az erdélyi gazdasági egyesületre s legnagyobb részben b. Bánffy Ádám kertészetére, — az erdélyi részek többi kiállítóinak majdnem felét, a terményeknek több mint egyharmadát megyénkbeliek teszik.

A 2-ik csoportot képező „kertészet és szőlészet” rovata alatt híres gyümölcstermelőink közül egyedül báró Bánffy Jenő jelentkezett Maros-Szentkirályról „batul” és „pónyik” almával. — Czukorba főtt gyümölcsöt, aszalványokat senki sem küldött. — Itt lehetetlen ki nem fejeznünk azon ohajtást, hogy az újabb időben rendkívül czél-szerűen s jól berendezett „aszalók” valahára megyénkben is terjedjenek el, hogy így nagy termés idejében a különböző jeles gyümölcsöket jobban lehessen értékesíteni,

tőleg ha az aszalásra való jeles fajtákat szakértelemmel kezelőnk s az elárutásnál a sortírozást nem mellőznők.

Gyapju bundát az erdélyi részekből 17-en állítottak ki, ezek között megyénkben 5-ön. Legszelbnek a gróf Teleky S. örökösöknek nemes fajokkal való keresztezésből.

A méhészet köréből szintén 17 kiállító jelentkezett, azonban ezek közül megyénket csakis egy képviseli, pedig az 1883. évi nagyenyedi tárlat bebizonyította, hogy ha általában nincs is megyénkben a méztermelés kellőleg felkarolva, de egyesek azzal okszerűen és szép eredmény-nyel foglalkoznak.

A bor és egyéb szeszies italok csoportjában 61 kiállító 233 fajta bort fog bemutatni s e részben megyénk is kezelet boraival méltóan lesz képviselve 34 kiállítóknak 114 fajtával, tehát az egész erdélyi collectivnak csaknem felével szerepel. A sav- és szesztartalom meghatározásával s a catalogusba felvételével az erdélyi gazdasági egyesület érdekes összehasonlító és tanulság nyeresz szolgálhat alkalmat bortermelőinknek, kitűntetve, hogy a helyes fajválasztás és okszerű kezelés mily eredményeket szűlnek a borok mennyiségében. E meghatározásokból láthatjuk, hogy a megyénkben bemutatott 13 faj bor közül legkitűnőbbek a kövők, melyek közt a dr. Boez József 1883. évi sárdi termésűje 16.6 % szesztartalommal bír s az egész erdélyi collectiv legtüzezebb bora; a traminer 13.5, Saurignon 13.2, rajnai risling 13.1, Som 12.6 % szesztartalomig. A helyesen választott fajokból kevert borok közül legelső a Zeyk József 1881. évi Chateau Gombás a 16.5, és a gr. Teleky Károly oláhszibusi Chateau-ja 13.2 % szesztartalommal, a vegyes faju pecsénye és asztali borok 12.4 %-ig emelkednek. — Nagy kár, hogy kiállítóink közül többen nem küldték be a sav- és szesztartalom meghatározásu bormutatványaikat. Az erdélyrészi bortermelés érdekében igen sajnálatos, hogy az egészen bortermelésre hivatott küllői borvidék alig van pár fajtából képviselve.

A bortermelés ipari és mellékterményeit 5 kiállító 9 fajjal mutatja be, ezek közül négy 7 fajjal megyénk; a szeszgyártás teréről a szilvapálinkából béjelemtett négy mintából 2 szintén megyénkbeli valók.

Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület alapszabály-tervezete.

I. Az egyesület czíme.

1. §. Az egyesület czíme: „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület”, mely czím egyuttal az egyesület pecsétjének körirata is. A pecsét a volt Erdély czimere Magyarország czimerében foglalva. Az egyesület székhelye Kolozsvár; hivatalos nyelve a magyar, működési köre: az erdélyi részek.

II. Az egyesület célja.

2. §. Az egyesület célja az erdélyi részeken a hazafiságnak fejlesztése nemzeti irányu művelődés által.

III. Az egyesület eszközei.

3. §. Az egyesület eszközei:
A) Közművelődésiek: óvodák, nép- és polgári iskolák, egyházak segélyezése, esetleg létesítése; népkönyvtárak és olvasókörök alkotása; hazafias iratoknak anyanyelveken való terjesztése; megfelelő irányban működő hazafias öröknek az egyesületbe bevonása vagy legalább is a kölcsönös támogatás kapcsolatába hozatala s mindazon törvényes intézkedések, melyek a 2. §-ban jelzett cél előmozdítására szolgálnak.
B) Közvagyonsodásiak: központi és vidéki pénzintézetek és közigazgatási egyletek alakítása.

IV. Az egyesület vagyoni forrásai.

4. §. A cél anyagi eszközeiül szolgálnak:
a) Örökös és alapító tagok alapítványai; b) Rendes, pártoló és gyámolító tagok díjai; c) Önkéntes adományok és hagyományok; d) Gyűjtések; e) Jótékonykezelt előadások és engedélyezett sorsjátékok bevételei; f) A törvényhozás, kormány, törvényhatóságok, községek és egyéb erkölcsi, mint magánzemélyek segélyei; g) Az alakítandó pénzintézetek alapszabályaiban az egyesület javára kitűzött járulékok.

V. Az egyesület tagjai.

5. §. Az egyesület tagja lehet: a magyar korona területén törvényesen fennálló minden testület (törvényhatóság, község, egyesület, társulat stb.), a magyar állam kötelekébe tartozó minden férfi és nő, ha felvételüket az

TÁRCZA.

Életbölcse ség.

Már megtanultam e világon
Hogy mind hiú, haszontalan:
Remény, mely csábit messze, messze
S ezúlnál egyszerre oda van;
A hit, melynek gyér fátylalángja
Alig libeg imitt-amott,
S melyet ki-ki csak legutolján
Ragad meg, mint koldusbotot.

Merész vágy nem lopul szívembe,
Elég leszen kis otthonom,
Fényes ábrándok s szenvedélyek
Miatl nyugodtan alhatom.
Nem bánat irigység, mások üdve
El nem vakítja már szemem;
Forgó szerencse felel ma, —
Holnap nem vagy már semmi sem.

Ugyan veszem hát kedvezésit,
Mint a jövőre foglalót:
Ma élvezél, ezért cserébe
Dús győtrelem lesz holnapod;
Minek remélnék untalan csak,
Mikor nyomomban ül a vész:
Hisz a remény csak illó pára,
Ma volt még, holnap szétenyész . . .

— — Eljő az est, hűs ősz alkony,
Mindegy későn, akár korán,
S hűsűt int lelkem a világnak,
Mint a nap a bérczek fokán.
Nem lesz nehéz megvalni tőle,
Hiszen tiszta öntudatom:
A ki küzdött, remélt, csalódott,
Annak jót tesz a nyugalom.

Dr. Breán Kázmér.

Sétahelyek az ókori Rómában.

(Levélalakban, Dezobry: „Roman siecle d' Auguste” cz. műve után.)

Van Rómában egy városnegyed, melyet a többinél sokkal inkább szeretek attól a perctől fogva, hogy a várost először megpillantottam s ez a Marsmező. Nagyon gyakran, csaknem mindennap megfordulok ott. Bámulatom s az az itt való általános szokás, hogy a ki csak teheti, délelőtt egy-két óráig ide menjen sétálni, ellenállhatatlan vonzanak oda. A rómaiak szenvedélyes sétálók; a sétában üdítő szórakozást és látványosságot keresnek; sétálnak, hogy lássanak még pedig nem is valami nagy kiterjedésű, hanem aránylag nagyon szűk helyben. A Marsmezőnek beépített része az ók rendes találkozási helyök, mert ott találják a gyönyörű oszlopcsarnokokat (porticus), hol az árnyékban le s fel sétálnak és csevegnek. Hogy fogalma legyen az embereknek arról, hogy mennyire szükségesek itt az ily árnyas helyek, éreznem kell a napnak azt a borzasztó hevét, mely az iveralókat oly sokat győtri. Még más okból is szükségesek itt a fedett sétányok. Hat hónapon keresztül a nap forró látat árszt sugaraival, aztán a záporosók oly hirtelen és hevesen jönnek, hogy az ember egy pár perc alatt ugy áztatik, mintha Tiberisből jőne ki. Hatalmas urak, ki a római nép kegyének megszerzésére mindent elkövettek, egy darab időt azt a szokást vették fel, hogy szép oszlopcsarnokokat építenek számára; sőt annyira mennek, hogy a kiállhatatlan hőség idejére még a forumot is befedetik. Caesar dictator korában ezt az egész tért a szent uttal (via s.) együtt a Regia nevű palotán kezdve (a Regia nevű palota eredetileg Numa P. király lakása volt, innen maradt fenn neve is) egész a Capitolium oldaláig. (Olivus Capitolinus.) Legújában Marcellus, a császár unokaöccse ugyanazt tette egész augusztus hónap folyamára, hogy a periekedők annál kényelmesebben végezhesék ügyeiket a fedett forumon. Ez azonban csak ideiglenes dolog volt. Sokkal nagyobb szerűek, mert

állandóak is a kőből épített oszlopfolyosók, mint sétahelyek.

A számos oszlopfolyosó közül különösen kiválik öt. Ezek nagyszerűségben is felülmúlják a többieket, a nép is legszűrűbben és legzívelesebben keresi fel, mert legnagyobbak s annyira közel esnek egymáshoz, hogy mondhatni egy sétahelyet képeznek, egymásnak folytatásai s némelyikök négyszeres oszlopsorral, tehát három sétatallal van építve. Mind egy és ugyanazon városnegyedben vannak s mindegyikhez egy, sőt két templom is csatlakozik. Ezek az Octaviáról, Philippusról, Octaviusról, mint építőkről nevezettek. Az ötödik a Hekatonstylon (száz oszlopu.)

Egyik szebb és díszesebb a másiknál, szép színes márványból és gránitból építék; valóban megfelelnek a római nép méltóságának.

Mikor a sétálás ideje elérkezik, a sétáló közönség, nők, férfiak vegyesen özönlik, mint az ár. Oh! ha ezek az oszlopok beszélni tudnának, mennyi apró és nagy csel-szövényről, csiklandós szerelmi történetekről regélnének.

Egy férfi megakarja nyerni egy nő hajlamát, első dolga megtudni, hogy melyik porticusban szokott sétálni; aztán mindenütt nyomában van, kisérgeti szorgalmasan, a mig eléri célját. Mikor a szerelmesek már értik egymást, a porticusokban adnak egymásnak találkát; az egész világ e gyönyörű helyekre özönlik, itt szeret ragyogni, itt fejt ki legnagyobb pompát, legtöbb kellemet. Egymást éri a sok apró szerelmi fordulat, nyomában jár a cselszövő féltékenység; látható a kacérságot minden alakjában; a finom, szellemes ovatos csel-fogások mellett a leplezetlen, kihívó és tolakodó fellépés sem ritka.

Im ott egy előkelő magatartású nő; a lenge öltözet csábitóan árulja el a kifogástalan, szabályos termet körvonalait, ki hogy elárulja s fitogtassa bőrének hófehérségét, engedi, hogy a hamis szellő játszó tunikájával, hogy időnként lerántsa a vékony lepelt válláról és karjairól.

Odább egy másik ugy öltözve, hogy alabástrom kebele látható legyen; öreg, rut nőcselédek kísérik, vagy ha

gyobb nyálka
korkák kék
rolva.
számtalan gyógy-
ános-fele malátá-
Ugy nehéz beteg-
égek előírzténei
mat használnak.
ános összevont
átakivonat
12 kr. kisüv. 70 kr.
lvánítás
nor és emésztés-
mak a Hoff János-
al.
k. Európának leg-
ilágnak minden ré-
t, a melylyel ugy
nek.
nos-fele malátá
resokoládéja
endü 1.40. II. 1.60.
1. kiló 1.1 frt 30.
III 60 kr.
OS
hoz és gyárosához
állítóhoz. Bécs,
e egészségü sere fő-
értékletesen haszna-
tökletesen helye-
a után. Ide esatolva
k sor megkülöszere-
gl Wilhelmína.
tur. (Erdély) 1884
ylatású Hoff János-
zet vetelem felette
ezek malátakivonat
mellött nekem meg-
János, mérnök.
akivonat egészségü
korkát postautalve
ezen malátakivonat
tas nélkül kívánom
1. április 6.
1. év. ref. lelkész.
vet mellett 38 pat-
e egészségü sereből
tűlni.
San.
Gr. Haller Jenő.
ES.
1. elősm-rem, hogy
eremeses kézimény
része is, különösen
a hatással működik.
egysz Dresdában.
pesten 1861. óta.
1.
s kereskedésében
arában.
tott ülésében
nak a Felső-
zárazvárnhoz
lvén el. ezen
re az 1885-ik
lamépítészeti
ettetik.
egyel ellátott
annyival in-
nem fognak.
des hivatalos
1 frt 50 kr.
zatala, mely
ányt vettem
zethe jutot-
on adhatok.
ldről jöttek
tisztá kávé
het megsze-
vannak üz-
legbiztosabb
a és löhe-
kerü vete-
most foly az
10—12 %
on érvénye-
árakat csak
zi árban.
ettel
OS.

igazgató választmány egyenesen meg nem tagadja. Sem a felvétel, sem az elutasítás nem indokolandó. Külföldiek tagokká csak a belügyminiszterium engedélye alapján lehetnek. Az erdélyrészi magyar ajku néptanítók tagsági díj nélkül is lehetnek rendes tagok.

6. §. Az egyesület tagjai:

a.) Tiszteleti tag, a kit a közgyűlés az egyesület körül szerzett érdemeiért választásával kitünteti;

b.) Örökös tag, mindazon jogi személy vagy testület, mely legalább 500 frt alapítványt tesz, s ez alapítványt 5 év alatt lefizeti.

c.) Alapító tag, ki alapítványként egyszersmindenkorra legalább 100 frtot készpénzben, ovadékképes érték-papírban vagy kötvényben egyszerre befizet. E tagsági jog életfogytig tart. Az alapítvány csonkítatlanul törzs-vagyon gyanánt kezeltek is csak kamatait fordíthatni az egyesület céljaira;

d.) Rendes tag, ki magát a taggyűjtő-íven aláírásával vagy valamelyik taggyűjtőnél szóbeli kijelentéssel 6 évre évenkénti 2-2 frt fizetésére kötelezi, vagy a ki ugyan-ezen időre egyszerre 10 frttal megváltja e kötelezettséget;

e.) Pártoló tag, ki aláírással, vagy szóval legalább 3 évre évenként 1 frt fizetésére kötelezi magát. Az e. és f. pont szerinti befizetés fél évi részletekben előre történik;

f.) Gyámoltató tag mindenki (gyermek is), ki az egyesület javára elismervény mellett legalább is 10 krt ad.

IV.

A tagok jogai és kötelezettségei.

7. §. A tiszteleti, örökös, alapító és rendes tagok tanácskozás, indítványozás és választás jogával bírnak a közgyűléseken. Az összes tagok élvezik az egyesület által nyújtandó kedvezményeket, nevezetesen elsőbbségük lesz az III. §. B. pontban említett pénzügyi intézkedéseknél a szabályzatokban meghatározott feltételek mellett, mind a részvények és zálog-levelek aláírásában, mind a hitel élvezetében.

8. §. Minden tag köteles az időnként kiadandó utasítások hű megtartására, egyleti tagok gyűjtésére; magánjogi kötelezéssel elfogadja az egyesület alapszabályait s a tagsági díj nem fizetése esetére a késedelmi kamatok megairításával együtt alávetette magát bármely járás, — illetőleg községi bíróság illetőségének. Rendes tag elhalásakor az évi mulasztást netáni más hátralékokkal együtt, örököséi fizetik.

VII.

A tagsági jog megszűnése.

9. §. Megszűnik a tagsági jog a.) halál, b.) a kötelezettség utolsó évének lejártával, ha az illető tag kilépését legalább egy félévvel előbb írásbelileg bejelentette. Ellenkező esetben a tagsági kötelezettség egy további ciklusra megújítottak közzönetik. Az igazgató választmány jogosult oly tagokat mindig kizárni, kik a cél ártalmára vannak. Kizártak a közgyűléshez fölébbehathetnek.

(Folytatása köv.)

LEVELEZÉS.

Sárd, 1885. március 14.

Egy ritka kedélyes, a mellett eredményében üdvös névnap estélyről kívánom a becses lap olvasó közönségét tudósítani. Folyó hó 11-én, mint a Gergely-nap előestéjén, vidékünk mivel osztályának feltűnő nagy része gyűlt össze Sárdon a vendégszeretetről és magyaros szíveségéről rég

ó maga barna, akkor csak egy szöke szolgáló leány. Ez a kíséret egészen természetes, mert a nők sohasem mennek ki magokra hazulról vitt kíséretökhöz önként csatlakoznak felszabadított rabszolgánők vagy egykori dajkáik.

A másik oldalon egy fiatal ember tűnik fel, ki mindenütt nyomában van egy szép hölgynek, ki mindeztideig teljesen érzéketlen maradt iránta. Majd megelőzi, hogy magára vonja figyelmet, majd kilép a mindig lassu méltósággal haladó sétálók sorából s szorosan mellette folytatja sétáját. Az ily hadi mozdulatok nagyon könnyen eszközölhetők, mert a portirusok sáta utjai nagyon szélesek. Pld. az Octavi porticusban 9 személy keresztvonalban kényelmesen élér, a Pompejus-féleiben 18 a mellékfolyosókon, 23 a közepén.

Az oly nőket, kik kacérságuk által tűnnek fel, udvarlók serege környezi, az éltesebbek, orvatosabbak, vagy tartózkodóbbak csupán a sáta élvezéséért jönnek a porticusokba. Külső megjelenésükben is különböznek a többiek-től; még az arcuk is alig látszik. Sarkig érő bő köpeny fedi egész testüket; lábbeliök fehér bőrből van s egészen fedi lábukat; azonkívül a vállon felső derékig érő kis köpeny, mely annyira eltakarja őket, hogy termetökből épen semmi sem látszik, sőt meg fejük egy részét is elfedi, mivel nyilvánosan sohasem mutatják magokat fedetlen fővel. Egész csapat férfi és női felvigrázó kíséri és környezi őket oly módon, hogy minden közeledést lehetetlenne teszen. Legfennebb a kacérságuk azt az ártatlan nemét engedik meg maguknak, hogy rangjokbeli nőkké való társalgás közben a gesticulatio alkalmával csinos kis kezöket mutatják, fi-nom kis ujjukat s rózsás körmeiket látni engedik.

(Folyt. köv.)

idő óta híres Vadady-háznál, üdvözölni a vidék egyik legtekintélyesebb és közszeretben álló, örök ifju kedélyű tagját Vadady Gergely barátunkat névünnepe alkalmából. Nagy-Enyed, Gyulafehérvár, Alvincz és Borberek is szép számmal voltak képviselve a vendégek díszes sorában.

Csak egy olyan kitűnő magyar gazdasszony és pártatlan tapintatu nő, mint a háziasszony, lehet képes egy ilyen nagyszámu társaságot oly igazi szíveséggel ellátni, hogy ifju és öreg feledve minden gondját, baját, csak a hajnal derengő fényénél vegye észre, hogy az estvéből reggel lön.

Mint igen természetes s a dolog mivoltából folyó meleghangu toasztokban sem volt hiány, melynek sorát e levél írója nyitotta meg, üritvén poharát Vadady Gergelyért, mint jeles hazafi, buzgó egyháztag, erenyedetlen szorgalmu gazda és önzetlen jó barátért. És ekkor aztán megeredt a szebbnél szebb toasztok árjai, fel lettek közzönetve: a mivelvett lelki szíves házinó, a Vadady-Tóth család, a díszes hölgykoszoru, Tóth Zsigó, Köblös Miklós, id. Dekáni Ernő, Tóth Miklós, Eöri Tivador, Kendeffy Lajos, Teleki József, Molnár Samu, Szász József, Kozma Gyula stb. stb.

De legszebb s legüdvösebb toasztot a házigazda Vadady Gergely mondott, melyben egy kegyeletes czélt ajánlott a társaság figyelmébe. Ugyanis a Sárdon 1848-ban oly ember telenül legylkolt 94 honfitársunk tetemei a község végén, minden jel és emlék nélkül porladoznak, egy ideálitandó emlékjelre ó már gyűjtött 20 frtot, mely összeghez járult: gyűjtő Vadadi Gergely 5, ügyvéd Dájbukát 5, Kozma Gyula 5, kasteri biztos Barta Albert 2, törvényszéki bíró Bosiotta 2 és Bedőházi Béla 1 frttal, de ez összeg sokkal kisebb, semhogy a porladozók emlékét fenntartó jel előállíthatassék; épen azért, hogy a mulatság üdvös ténynyel is legyen összeköelve, felhívja jelenvontakat a kegyeletes czélt pártolására. Mi a legnagyobb készséggel elfogadtatva az adakozások ily mértékben és rendben történtek: Eöry Tivador 3 frt, árvászéki elnök Tóth Miklós 1 frt, szbíró Teleki József, Bedőházi Béla 1 frt, s. szolgabíró Molnár Samu 1 frt, törvényszéki jegyző Kocz Gyula 1 frt, Bedőházi Vilma 1 frt, s. szolgabíró Kocz Albert 1 frt, Kendeffy Lajos 1 frt, O. Weres Sándor 1 frt, ifj. Dekáni Ernő 1 frt, Nagy Kálmán járásbírósi jegyző 1 frt, Vajda István 40 kr, Botos Dénes 20 kr, összesen 15 frt 60 kr, mely összeg kiegészítve 16 frtra a korábban gyűjtöttel együtt a gyulafehérvári takarékpénztárba helyzetetett kamatozás végett, míg többet gyűjthetve a tervbe vett emlék felállítható lesz.

Ezen kívül templomunk és iskolánk kisebb romlásainak helyrehozására adakoztak: id. Dekáni Ernő 1 frt, Eöry Tivador 50 kr, Bedőházi Béla 50 kr, Tóth Miklós 40 kr, Teleki József 40 kr, összesen 2 frt 80 kr, mely összeget alólrít vett át szíves közzönet mellett.

Ime kedves olvasó, így kötöttük össze Gergely-napi ünnepélyünk alkalmával a kellemest a hasznossal.

És most bevégzem tán hosszúra is nyult levelem azon ohajtással, adjon az ég minden községnek minél több oly nemesen gondolkzó mivelt családot, mint Sárdon a Vadadi Gergelyé, mert akkor a szép, jó és nemes ügyek bizonyára haladni fognak!

Onodi Weress Sándor,
sárdi ev. ref. pap.

Abrudbánya, 1885. március 16.

A helybeli „Polgári olvasó- és társalgó kör” tagjainak nagy többsége és volt elnöke, meg ennek párta közt folyt hosszú viszátkodás után folyó hó 14-én megtartható tisztújító közgyűlést legidősb választmányi tag, Miske Sámuel elnökle mellett. A tagok nagy számban vettek részt a gyűlésben s a titkos szavazattal csak összeférhető lelkesedés között választák meg az új tisztikart. Elnök lett dr. Nagy Károly, jegyző Szé-ely János, pénztárnok ifj. Persián Márton, könyvtárnok Miske József. Választmányi tagok: Pálffy József, Keller József, Tabakovits János, Képes László, Kóvári József, Siró Sámuel, póttagok Miski Sámuel és Vári Gábor.

Az általános öröm közt a kör tagjai a késő éjjel együtt maradtak, lelkes toasztokkal életve az azt megérdemlőket, ezek között nagy tiszteletben és közszeretben álló alispánunkért is falrengető és szűnni nem akaro éljenzés közt lett pohár emelve. — Ez alkalommal pendült meg annak eszméje, hogy az éppen küszöbön levő márczius 15-én, az előbbi évek szokásához hiven, most is köri ünnepélyt kellene tartani. Vállalkozó lelkes tagok nem hiányoztak s bár rögtönözre, de az előbbi évektől miben sem különbözö, sőt emelkedett hangulat tekintetében azokat jóval felülmúló szép ünnepet ülhetünk.

Az esti 8 órakor megkezdett ünnepély következőleg folyt le. Előbb az „Isten áld meg a magyart” hangzott el, azután a körünkben mulató hévizi lelkes unitaris pap Mózes Mihály ur gyujtó megnyitó beszéde, Fibán Jolán kisasszony elragadó népdalai zenekísérettel, Képes Ferencz urnak tetszéssel fogadott alkalmi beszéde, Mózes Mihály ur hővteljes szavata (Petőfi „Erdélyben”), majd egy szép férfínégyes népdal Vári Gábor vezetése mellett több lelkes ifju iparosunk által elénekelve járta a sorját s végre a „Hazádnak rendületlenül” lett zenekísérettel elénekelve. Így folyt le a nagy naphoz méltóan lelkesült szép számu közönség részvéte mellett ünnepélyünk, melynek befejezte után a kör elnöke a megjelent hölgyekhez

közzöno szavakat intézett, a miért az ünnepély díszét részvétökkal emelni szívesek voltak s a férfi közönség szívbéli ohajának kifejezést adva, őket az ünnepélyt követő táncmulatságra is marasztalni bátorkodott. Az elnök szavai meghallgatást nyertek s az ügy Gyutz jó zenéje mellett igen fényes megoldást nyert. A rendkívül jó kedvel és törisztai kitartással díszkedett ifjuság jóval éjtél után tért nyugalomra s még a nyugalmazottak sem korábban. A négyeseket 30 pár táncolta s egyáltalán oly látogatott, díszes és vig mulatság volt ez, hogy azok, kik szándékosan maradtak el, csak bánhatják e tettöket.

Adná az ég, hogy városunk derék polgárságának többi idökben tanusított tiszteletreméltó szoros összetartása ne lazuljon! akkor körünk még gyakran leend felemelő ünnepélyeknek és jeleneteknek színhelye.

A szép hölgyeknek lelkes részvétökért e helyen is közzönetet mond.

a levelezö.

Bukaresti utazásom s élményeim.

— Józsa Zsigmond, exlegatus. —
(Vége.)

A sétányról letérve a metropoleum féle irányadó lépteinket. Hosszu óra mulva, miután a külváros ronda szük utcáin — az egymásra halmozott ezerféle nemzeti események gyönyörködésében unalomig eltelve — átevezünk; s miután a zsidónegyed undorító légköréből tudónket teleszítottuk, eljutottunk a magas dombon fekvö komor antik püspöki épülethez. Az aránylag keskeny tér közepét a székesegyház foglalja el sötét, boltozatos íveivel; színes üvegfalakkal körülvett előcsarnokában bandita kinézésü alakok keresztes hányva térdeltek az oláhszentek aranyozott szobrai és képei előtt. Kinézésük után itéve alig hittem, hogy valami tisztességes czél érdekében kérnék isteni imáadásban részesülö szentjeik közbenjárását. A metropolitai lak eszkaalaku lépcsözétével szemben a kedves Briatiann viharos szónoklatának színtere, az igénytelen egyemeletes országgyűlési épület terül el hosszú négyszögben. A két épület között hosszú kék és fekete talárba öltözött jámbor képu görög papok ögyeletek magánosan. Miután szeminket e mysticus hatást keltö alakokon elég soká legelettük, a domb meredek lejtőjén aláereszkedve a Bukarestet hosszában szelö D i m b o r i c z a (Girila?) patak ujja alakított medrének megtekintésére siettünk. Angol szellem befolyása alatt készült, óriási sima koczka kövekkel kirakott tekno alaku meder fenekén igénytelen kicsiny patak kigyözik, kékes szürke vízzel gyorsan surranva tova. A patakon kecskenagyságu szamaraktól vont kétkerekü nyirkorgó talyigák mozogznak szorványos rendtelenségben. Gazdáik ártikulatlan kiabálásokkal adnak kifejezést fontos szerepüknek. S csakugyan állásuk fontosságát alig lelt megtagadni tölük, mennyiben jó pénzért ök fedezik a város vízszükségletét, miután ásott kutnak — legalább a belvárosban — nyoma sincs. Ezeknek szerepét konyhai butor gyanánt a sarokba állított magas, karcus hordók teljesítik, melyeknek viztartalmát, hogy iható legyen, bizonyos meunységü tímsoval keverik össze s még így is messze hátramarad a mi üde frissességü kütveink mellett.

E rövid kitérés után visszavezetem olvasóimat a patak kavicsos partjához, melynek hosszában ujjab meg ujjab tapasztalatokkal gazdagodva haladtam tovább közlékeny kísérömmel. Az angolok által legujjab épített, élesen ívelt hatalmas köhidak, majd az alkonyodó nap sugaraitól csillogó görög templomok sugár tornyai vontak magukra figyelmemet, melyek bámulatos sürűséggel emelkedtek ki az előttünk elterülö városrészes változatos épületeinek tengeréből. Tovább haladva a város legujabb s leg többet igéro nevezetességeit tekintettük meg a zarsenált és a befejezéshez közeledö katonai iskolát. Az arsenálnál sajnálatomra munkaszünet volt, de a Tisza mellöl betelepült s az összes oláh gyári személyzet felett parancsnoklö magyar munkavezetőnek. Rutkainak protekeciója és szakértö magyarázatai folytán sikerült fogalmat szereznem a mindenféle hadieszközöket produkáló komplikált gépek működéséről. A gépek egyrésze Angliából került, a többi azok által készített. Közöttük munka slati levö ágyuk, fegyverek, ásdák halmazza hevert „kötöti” rendtelenségben a közzön porlöl fekete padlaton. E hatalmas négyyszög épülettel szemben lankásan emelkedö domb tetején a [] alaku katonaiskola terül el, két tágas, csinosan berendezett tanszobával s meglepöen díszes tanári katedrával. Az előmeletlen ugyan azon l a p o s fedél alatt az alapító és protektor herczeg koczkaalaku szobája fekszik. Ottlétem alkalmával épen a márványpadlatu terem piffondójának szebbnél-szebb arabeszkekkel való feldíszítésével foglalkoztak. Kíséröm Cs. D. állítása szerint a párisi katonaiskola berendezés tekintetében csak megközelíti emezt. Én, miután még eddig nem volt szerencsém Párisban sem legatusi, sem másféle működésben közvetlen tapasztalatokat szerezni, a beleegyezés jelölül mély hallgatással mellöztem merész, de a viszonyoknál fogva megczófolhatlan állítást.

A katonaiskola megtekintése után a töle alig pár lépésre fekvö legdíszesebb sörcsarnokát Bukarestnek, az „Oplert” ejtök utunkba. A pazar fény és izléses berendezés miatt, melyek pártatlanná teszik testvérei között, tartottam méltónak a felemítésre. A kellemes, élénk színekkel márkírozott márványpadlatu csarnokba belépve, az értékes

szönyegekkel borított lált átlapok, majd a czellán kályhának e ségekkel keresö figye kugliparket sorompó visszhangzó nevetés ságáért méltó kárpót a „gyöngö” nőnem szenvedélylyel üzött is beleuntunk s a fráságig udvarias hajlot körből s a tapasztalt sáta után phienést kerestük fel.

És most t. olv életének, viszonyain fogom adni, sietek „ismertetésemet.”

Mintegy 25— Magyarországról bel nek. Ebböl körülbe katolikus, különben idez elé atéle hideg több helyen tapaszt polgárok; meglepöe gedett családi életet patriarcalis életköz mély ezeltöt pár év „magyar-egylet” s velt lekésze elleni magyar szellemben tanak; bár fájdalom meg, hol a gyerme gyarul. A közös édes élénken érdeklödnek A közös ügyért, eg doznak. Az áldozat épült ref. egyház, legesinosabb templ legyesebb, legipozat koldult, million ép nösság tekintetében nagy, a buzgóság is nagy részben eb miután saját lelkes letelben részesülhe volt alkalmam igen hallgatták a ref. le meglepöbb, mert plomra. Midön teha ritka öszinteséggel felfogni és érezni az töséget, melyet pa egyszerűségével fog egyaránt kielégíti.

A románok „Magyar-egylet” ta ezer frank (leu) al fele a kaszinót képe tem alatt magyar iskolai gyakorlatok dezett tágas szobák könyvszekrényekkel miböl álló regény minden munkái fe sincs. A tudomány földi irodalom van délyi és magyaros pesti Hirlap, Vasé egylet elnökének t szíveségéböl a mi olvasni és tanulni egylet szellemi me J. lelkesür or által Közlöny”, mely fe mas polímiában á dék igénytelen lap Ugyhiszem a zetéségek közötti v nehány ide vonat Ennek illusztrálás dát, s ha többet szomorítókat hozh metlen benyomást finak általuk: mel ismét a szomor báljáról szölok, me nekem is meglele francia, román, e ben alig-alig fede magyart; a díszes, ruban alig volt ös Magyar szót talán nerrel inductriáli hatalmas osztrák magyar trikolor o lán maga is érezn

